

POSTDIPLOMSKE STUDIJE U OBLASTI OBRAZOVANJA NA UNIVERZITETU U NOTINGEMU

School of Education u okviru Univerziteta u Notingemu ima dugu tradiciju i široko poznatu reputaciju, ne samo u Velikoj Britaniji već i na međunarodnom nivou. Odlikuje se istaknutim i izvanrednim kvalitetom istraživanja i realizovanja nastave, nudeći širok raspon kurseva – od inicijalnog *teacher traininga*, preko obrazovanja odraslih, obrazovanja za specijalne potrebe, savetovanja, rukovođenja i menadžmenta u obrazovanju, pa do upotrebe informacionih tehnologija u obrazovanju. U okviru *School of Education* deluje i *Centre for the Study of Human Relations*, čiji članovi realizuju različite kurseve na postdiplomskom nivou: *BA in Humanistic Counselling Practice/Studies*, *MA/Diploma/Certificate in Human Relations*, *MA/Diploma/Certificate in Counselling Studies*, *MA/Diploma/Certificate in Counselling Practice*, *MA/Diploma/Certificate in Special Needs*, *MA/Diploma/Certificate in Counselling Children and Young People* i *PG Certificate in Trauma Studies*.

Zahvaljujući stipendijama koje je Univerzitet u Notingemu dodelio određenom broju studenata iz Srbije, a posredstvom Fondacije prestolonaslednika Aleksandra II za obrazovanje i stipendijama Ministarstva za obrazovanje RS, u protekle dve godine i studenti andragogije Filozofskog fakulteta u Beogradu imali su priliku da steknu master diplomu na ovom prestižnom fakultetu. Ovaj prikaz obuhvata iskustva vezana za dva master programa.

MA Studije savetovanja (MA in Counselling Studies)

MA Studije Savetovanja je iskustveni kurs koji je zasnovan na humanističkim teorijama ljudskog razvoja i modelima prakse savetovanja. Strukturiran je tako da doprinese razvoju svesnosti, razumevanja i kompetencija vezanih za profesiju savetnika. Svaki modul je usklađen sa ovim ciljem. Modul *Lični i međuljudski razvoj (Personal and Interpersonal development)* fokusira se na razvoj samosvesnosti budućeg savetnika. Cilj modula *Individualno i grupno savetovanje (Individual and Group Counselling)* jeste upoznavanje studenata sa ključnim temama vezanim za savremena istraživanja i praksu u oblasti

mentalnog zdravlja. Modul *Terapeutski modeli (Therapeutic Models)* omogućava sticanje uvida i prakse iz različitih modela savetovanja. Pisanje eseja, koji predstavljaju jedini način ocenjivanja, podrazumeva samorefleksiju, odnosno internalizaciju pitanja i problema o kome se raspravlja, kroz pisanje o duboko ličnom iskustvu, kao i kritičko objašnjenje postojećih teorija, a u vezi sa temom. Proces pisanja je kako intelektualni, tako i duboko emotivni proces, koji doprinosi istinskom razumevanju teme. Ovakav pristup se naročito neguje u jednom od četiri modula *Teorija i istraživanje u savetovanju (Theory and Research in Counselling)*, čiji je cilj da aktivno angažuje studenta u procesu kvalitativnog istraživanja. Na taj način istraživanje nije više set apstraktnih teorijskih koncepata, već postaje življeno iskustvo istraživača.

Način rada na kursu omogućava ne samo usvajanje novih znanja, već (putem razvijanja samosvesnosti i rada na sebi) i razvijanje kompetencija savetnika. Kroz iskustvene aktivnosti studenti su ohrabreni da duboko razmišljaju o sopstvenim vrednostima, pretpostavkama, verovanjima i predrasudama o ljudskoj prirodi i procesu promene. Znanje se ne nameće, već je uloga tutora da formira zajednicu učenja u kojoj ne samo da se diskutuje o teoriji, već se kroz individualni i grupni proces omogućava studentima da razviju kritičko mišljenje, poboljšaju empatiju i emotivno izražavanje. Ovakva metoda učenja je u skladu sa idejom Rodžersove *klijentom usmerene terapije*, na čijim principima je kurs i osmišljen. Naime, za uspešnog savetnika u radu sa klijentom nije ključno da poseduje tehnike, već je bitna njegova celokupna ličnost, kao i to da je odnos taj koji dovodi do promene. Od suštinskog značaja je ideja da ono što znamo, crpimo iz sopstvenih potencijala i iskustva. Lični razvoj je odgovornost učenika, a ne samo edukatora. Tutori podržavaju slobodu izražavanja, prepoznaju potencijale, insistiraju na različitosti i subjektivnosti. Kroz ovakvu podršku otvaraju se vrata kreativnosti i dozvoljeno je biti subjektivan, jer je samo kroz priznavanje faktora Ja moguće približiti se subjektivnoj istini, toliko potenciranoj na kursu *MA Studije Savetovanja*.

MA Međuljudski odnosi (MA in Human Relations)

Međuljudski odnosi u kontekstu ovog kursa nisu izdvojeni fenomen stavljen pod lupu naučne pronicljivosti, nešto daleko od nas samih, što treba razmatrati u okvirima ustaljenih empirijskih pristupa, već su onakvi kakvim ih mi doživljavamo, svakodnevna pojava u kojoj se manje ili više uspešno snalazimo. Tako postaviti stvari znači poći od sebe, razumeti sve ono u nama samima što nas tera na interakciju sa drugima, kao i sve ono što nas koči, oduzima

energiju i ne dozvoljava da u tim odnosima budemo ono što jesmo. Tako se u samoj osnovi kursa javlja iskustveno učenje, kao onaj mehanizam koji omogućava svakom studentu da pronikne u svoje potrebe i motive i dođe u dodir sa sopstvenim Ja. Na taj način učimo da razumemo sebe, a onda i druge.

Kurs je organizovan kroz četiri modula. Najpre, u okviru modula *Self u odnosu sa drugima (The Self in Relationship)*, studenti imaju priliku da steknu znanja vezana za razumevanje self-koncepta i razvijanje ličnog samopouzdanja, upoznaju se sa osnovama komunikacije i posvete se dubljem proučavanju sopstvene uspešnosti u interakciji sa drugim ljudima. Modul *Veštine savetovanja i pomaganja (Counseling and Helping Skills)* omogućava bliže upoznavanje sa odnosom između sebe i druge osobe, razvijajući veštine aktivnog slušanja, empatije, pomaganja i pružanja podrške drugima, kroz usvajanje osnovnih strategija procesa savetovanja. *Proces grupa (The Process Group)* predstavlja intenzivno grupno iskustvo, u okviru kojeg studenti mogu da prate različite aspekte grupne dinamike i razviju senzibilitet za funkcionisanje u malim grupama. Na kraju, četvrti modul *Međuzavisno učenje (Interdependent Learning)* zaokružuje celinu proučavanja međuljudskih odnosa, fokusirajući se na intergrupne odnose, kao i odnos pojedinca prema velikim grupama i institucijama kroz proučavanje kompleksnih pitanja, kao što su: funkcionisanje ljudi u organizacijama, pitanja rukovođenja, demokratičnosti, političkog i socijalnog selfa.

U okviru kursa neguje se lični, ali i kritički pristup. Lična iskustva iz života, kao i zapažanja stečena kroz brojne vežbe i radionice na časovima, izražavaju se i analiziraju putem pisanja eseja, kao zaključnog rada na kraju svakog od modula. Na taj način, sve ono što se može okarakterisati kao subjektivno iskustvo može se putem proučavanja adekvatne literature uporediti sa shvatanjima različitih autora i preispitivati kroz teorijske postavke koristeći narativnu, autobiografsku i brojne druge kvalitativne metode istraživanja, te se na taj način obrađuju neke od ključnih tema koje čine predmet ovog kursa. Ovako koncipiran program predstavlja odgovor na savremenu potrebu čoveka za kompetencijama u oblasti međuljudskih odnosa i pruža relevantnu kvalifikaciju na postdiplomskom nivou, koju u podjednako meri karakterišu lični i profesionalni razvoj u tom domenu, stavljajući akcenat na sve ono što čini autentični odnos između dvoje ili više ljudi.

Pripremilo: Maja Maksimović i Tamara Nikolić Maksić